

” Verbreed de maatwerk aanpak: cruciaal voor verduurzaming en daarmee de levensvatbaarheid van de Cluster 6-industrie in de regio.

De ingezette uitbreiding van de maatwerk aanpak is goed en wij juichen dit als FNL I – samen met de andere branches in Cluster 6 – toe. De deelnemende bedrijven ervaren de trajecten tot nu toe vanuit de overheid als welwillend en constructief.

Met de recente uitbreiding van de maatwerk aanpak kunnen vanwege de harde eis van 0,1 megaton additionele CO₂-reductie, slechts 3 bedrijven – waarvan twee actief in de voedingsmiddelensector in Cluster 6 – hiervan gebruik maken. Gezien de omvang van deze bedrijven wordt dat als relatief groot en ambitieus beschouwd.

Meer bedrijven in de regio laten participeren in maatwerkafspraken vergroot het potentieel van CO₂-reductie

Voor vrijwel alle andere bedrijven in Cluster 6 is een extra reductie van 0,1 megaton CO₂ per bedrijf feitelijk niet haalbaar. Uit gesprekken met bedrijven die net niet in aanmerking zijn gekomen voor maatwerkafspraken concluderen wij dat de overheid additionele, bovenwettelijke, CO₂-reductie laat liggen. Dit is een gemiste kans. Want Cluster 6 is, na cluster Rotterdam-Moerdijk, wat betreft CO₂-uitstoot het grootste industriecluster van Nederland. Er is dus enorm veel potentie.

Meer bedrijven in de regio willen participeren in maatwerkafspraken, maar komen daar met de huidige voorwaarden niet voor in aanmerking. Een harde grens van 0,1 megaton CO₂-reductie per bedrijf is ongeschikt als absolute voorwaarde en uitgangspunt voor maatwerkafspraken voor Cluster 6. Wij roepen daarom de Tweede Kamer op om de verduurzaming van de regionale maakindustrie in heel Nederland te faciliteren door de afspraken te verbreden.

Juist voor Cluster 6-bedrijven is maatwerk cruciaal om te kunnen verduurzamen

De geografische, vaak geïsoleerde, spreiding van de regionale maakindustrie zorgt voor mindere randvoorwaarden dan in de andere 5 clusters. Onder andere een ongunstige energie-infrastructuur en netcongestie. Bovendien staan de regionale economie en het regionale vestigingsklimaat meer en meer onder druk.

Aanbevelingen

1 **Verbreed maatwerk aanpak ETS-bedrijven Cluster 6**

Hanteer als tegenprestatie een relatieve additionele CO₂-reductie die ervoor zorgt dat meer bedrijven binnen Cluster 6 in aanmerking kunnen komen voor een maatwerkafpraak (5 à 10 bedrijven). De huidige additionele CO₂-reductie die als tegenprestatie wordt gehanteerd, is niet realistisch waardoor slechts enkele bedrijven uit het zesde cluster in gesprek kunnen over een maatwerkafpraak.

2 **Ontwerp daarnaast een regionale aanpak om versnelling in de gehele regionale maakindustrie te realiseren**

De maatwerk aanpak helpt een aantal bedrijven, maar dekt niet de volledige potentie voor CO₂-reductie van bedrijven in de regionale maakindustrie. Daarom zijn wij ook voorstander van een regionale aanpak die beter aansluit bij de behoeften van de bedrijven uit de gehele regionale maakindustrie. Een gebiedsgebonden aanpak waarbij in één keer problematiek rondom netcongestie, energiehubs, vergunningstrajecten en subsidie-instrumentarium kan worden meegenomen. Om dit te laten slagen zijn lokale aanjagers nodig.

Je investeert hiermee niet alleen in het regionale vestigingsklimaat en werkgelegenheid. Deze aanbevelingen zijn ook in lijn met de recent aangenomen Kamermotie om voor bedrijven uit het zesde cluster die daar behoefte aan hebben; **ofwel een maatwerktraject op te starten, ofwel een plan van aanpak op te stellen dat knelpunten oplost en additionele financiële behoeftes ten behoeve van verduurzaming van het zesde cluster inzichtelijk te maken.**¹

Maak kennis met de voedingsmiddelensector: verspreid in de regio, in het hart van Cluster 6

De voedingsmiddelenindustrie hoort bij de grootste industrietakken van Nederland met ruim 8000 bedrijven, waarvan circa 98% mkb met een hoge mate van specialisatie ten opzichte van andere Europese landen. Circa 20 voedingsmiddelenbedrijven zijn ETS-plichtig en vallen daarmee onder Cluster 6. In de regio zorgt de voedingsmiddelensector per provincie voor circa 18% van alle banen.²

Van ontbijt, lunch, tussendoortjes en snacks tot aan het avondeten zorgen deze bedrijven dagelijks voor veilig, voedzaam en lekker eten en drinken. Van het kommetje yoghurt en de kop koffie met een koekje, tot de aardappelproducten, bitterballen en vriesverse groenten: Nederlandse producenten staan wereldwijd bekend om de uitstekende reputatie op het gebied van kwaliteit en voedselveiligheid.

Randvoorwaarden om te verduurzamen moeten op orde zijn om te kunnen investeren in Nederland

In de voedingsmiddelenindustrie worden over de hele linie stappen gezet om productieprocessen te verduurzamen, waarbij elektrificatie een essentieel onderdeel is van de verduurzaming. Helaas lukt dit nog niet altijd doordat er voor bestaande productietechnieken nog onvoldoende duurzame alternatieven beschikbaar zijn. Denk aan koffiebranders of stoomovens voor ingeblikte groente die nog afhankelijk zijn van gas. Daarnaast zijn er randvoorwaarden waar bedrijven geen invloed op hebben niet altijd op orde en zorgt dit voor stagnatie en verlies van bedrijvigheid. Denk daarbij aan netcongestie en hoge energietarieven. Zo blijkt uit recent onderzoek dat de totale elektriciteitskosten in 2024 in Duitsland, Frankrijk en België naar schatting tussen de 15% en 66% lager liggen dan in Nederland en dat dit verschil het afgelopen jaar sterk is gegroeid.³

Wij zien internationaal opererende voedingsmiddelenbedrijven met productielocaties in meerdere delen van de wereld worstelen met duurzaamheidsinvesteringen in Nederland als de randvoorwaarden elders gunstiger zijn. Innovaties van die grote voedingsmiddelenbedrijven zijn cruciaal voor het verduurzamen van energieverbruik in de sector. De investeringen van multinationals in innovatieve processen, zoals het gebruik van groene energie voor het bakken van chips op hoge temperaturen, kunnen de weg vrijmaken voor kleinere bedrijven, die minder financiële mogelijkheden hebben om te pionieren met nieuwe technieken.

Wat is Cluster 6?

Wat hebben o.a. baksteen, glas, voeding en papier met elkaar gemeen?

Ze behoren allemaal tot het zesde industriecluster: "Cluster 6". Bedrijven binnen dit cluster liggen verspreid over het land. Het gaat binnen Cluster 6 om circa 200 ETS-bedrijven, die werkgelegenheid bieden aan meer dan 210.000 mensen. Deze bedrijven hebben een significante invloed op het vestigingsklimaat en leefbaarheid in de provincies en leveren een belangrijke bijdrage aan de verduurzaming van producten.

Informatie en contact FNLI

Mira Levi, Manager public affairs
mlevi@fnli.nl

¹ [Motie van het lid Van der Graaf, Grinwis en Erkens over een maatwerktraject voor bedrijven uit het zesde cluster.](#)

² [FNLI Monitor Levensmiddelenindustrie 2023, figuur 14.](#)

³ [E-Brigde Electricity cost assessment for large industry in the Netherlands, Belgium, Germany and France.](#)